

КОНСПЕКТ

за провеждане на писмен изпит

по учебната дисциплина **“УСТРОЙСТВО НА УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ”**

специалност **„ГЕОДЕЗИЯ” – редовна форма на обучение**

ОКС „Магистър”

- 1. Урбанизирани територии.** Определение на понятието урбанизирана територия. Възникване и развитие на урбанизираните територии. Интензификация на урбанизационните процеси в света през ХХ век и поява на концепциите за новите селищни структури. Информационната революция и отражението и в селищните структури. Състояние на населените места в България: тенденции в развитието на градовете; състояние на българското село. Класификация на населените места в България. Видове класификации: по броя на населението, географската характеристика, функционалните особености, обслужващите функции и др. Комплексна, многофункционална класификация. Приложение на класификациите в практиката.
- 2. Основни селищни елементи – урегулирани поземлени имоти /УПИ/.** Определение и основни характеристики на /УПИ/ - лице, площ, дълбочина. Класификация на /УПИ/ по: собственост, предназначение, площ, форма, релеф на терена, допустимо натоварване според ПУП. Урегулиране и застрояване на поземлените имоти. Регулационни и застроителни линии. Начин и характер на застрояване. Дълбочина на застрояване. Видове застрояване – основно и допълващо. Показатели за застрояване на УПИ.
- 3. Основни селищни елементи – квартали.** Определение и основни характеристики. Класификация на кварталите по: предназначение, площ, форма, релеф, допустимо натоварване според ПУП. Начин на застрояване на кварталите. Характер на застрояване на кварталите. Показатели за застрояване на кварталите. Фактори влияещи върху функционалните и естетически качества на застрояването на кварталите.
- 4. Основни селищни елементи – улици.** Основни функции на улиците. Класификации на улиците. Първостепенна улична мрежа. Второстепенна улична мрежа – характеристики. Напречни профили на улиците – елементи. Надлъжни профили на улиците – видове. Разполагане на инфраструктурните системи в уличното пространство – надземни и подземни. Естетически аспекти на уличното пространство.
- 5. Основни селищни елементи – улични кръстовища и комуникационни възли.** Тупикови улици. Пешеходни улици и споделени улици. Паркинги и велосипедни алеи. Пешеходни подлези и надлези. Класификация на уличните кръстовища. Организация на автомобилното и пешеходното движение в уличните кръстовища. Комуникационни възли.
- 6. Основни селищни елементи – площади.** Възникване на площадните пространства в селищната структура. Основни функции на площадите. Класификация на площадите според: функционалното предназначение, формата, размера. Градоустройствено и архитектурно художествено оформление на площадите. Застрояване на площадите. Организация на автомобилното и пешеходното движение на площадите.
- 7. Функционално-планова структура на населените места.** Фактори влияещи върху плановата и пространствената структура на населените места: природните условия,

социално-икономическите характеристики на обществото, степента на развитие на системата за обществено развитие, развитие на системите за обществен транспорт. Основни форми на селищната структура – компактна, разчленена, линейна, сателитна. Съвременни тенденции в развитието на селищните структури в България.

- 8. Функционално зонирание на селищната територия.** Видове зонирание на урбанизираните територии и тяхното приложение в устройствената практика. Функционално зонирание. Видове функционални зони в селищната структура. Взаимодействие и връзка между различните функционални зони в селищата. Основни характеристики на система обитаване, труд, рекреация, обслужване, комуникации и територии за недвижими културни ценности.
- 9. Улични мрежи.** Фактори влияещи при формирането на уличната мрежа: релеф, големина на населеното място, икономически, урбанистични /планировъчни/ решения, натовареност на селищната среда с автомобилно движение. Развитие на типовете улични мрежи в исторически план. Предимства и недостатъци на типови улични мрежи. Характер на уличните мрежи в българските селища: във възрожденските селища, в развиващите се след освобождението български градове, през социалистическия период на развитие – жилищните комплекси. Тенденции през последното десетилетие на XX век.
- 10. Система „Обитаване“ - жилищна среда.** Характеристика на жилищната среда в различните типове населени места и периоди на развитие. Жилищна зона. Структурни единици на жилищните територии – група, микрорайон, район. Структуриране на жилищната среда с предимно индивидуално обитаване. Структура на жилищната среда с предимно колективно обитаване. Проблемът „жилищни комплекси“ и на „затворените комплекси“. Съвременни тенденции в изграждането на средата за обитаване. Видове жилищни сгради – еднофамилни и многофамилни.
- 11. Система „Труд“ - производствена среда.** Възникване на територии за труд в различните периоди. Производствена зона. Устройство на производствените територии – видове производствени територии. Допустими дейности в различните типове производствени територии. Разположението на производствените територии в селищната структура. Санитарно-хигиенни защитни зони /Наредба №7/. Транспортно обслужване в производствените територии. Структура и организация на производствените територии – фактори влияещи при структурирането на производствените територии: природни, технологични, екологични, транспортни, инфраструктурни, икономически. Нови форми на труд и поява на съвременни производствени територии – основни тенденции и характеристики. Съвременни тенденции в организацията на производствените територии.
- 12. Система „Рекреация“ - среда за отдих и озеленяване.** Отдихът феномен на XX век. Структура на времето за отдих – ежедневен, седмичен, годишен отдих. Среди за реализиране на различните видове отдих. Устройствени показатели за оразмеряване на различните типови среди за отдих. Зелените площи в населените места. Видове зелени площи. Екологичната роля на зелените площи в селищата. Микроклиматична и хигиенна роля на зелените площи в селищата. Структура и съдържание на зелената система на населените места. Видове зелени системи на населените места – фактори влияещи върху формирането им. Естетическа роля на зелените площи в селищата.
- 13. Система „Обслужване“ – централни зони и социалната инфраструктура на селищата.** Исторически контекст на система обслужване. Центрова система – видове и характеристики. Централна зона. Съдържание на селищните центрове и централните зони. Ролята на центъра и централните зони в селищните функции. Териториална организация на системата от центрове формираща социалната инфраструктура на селищата. Урбанистична структура и композиция на

централните зони и центровете от различно йерархично равнище. Функционална и планова композиция на централните зони и центровете. Пешеходно и автомобилно движение в централните зони. Естетически проблеми.

14. Градско движение и градски транспорт. Комуникационно-транспортна система – същност и съдържание. Класификация на движението. Масов обществен пътнически транспорт: релсов, безрелсов – основни характеристики и отражението им върху градската структура. Транспортна мрежа и маршрутна система. Планиране на мрежата от МОПТ.

15. Техническа инфраструктура в населените места. Същност и съдържание. Водопроводна мрежа, канализационна мрежа, електропреносни мрежи, топлоснабдителна мрежа, газификация и ел.мрежи ниско напрежение.

ЛИТЕРАТУРА:

1. **Аврамов, И.** Градоустройството в България, София, 1987
2. **Иванов, В.** Социална инфраструктура, УАСГ, София, 2018
3. **Ковачев, А.** Градоустройство – част 1. Основи на теорията и практиката на градоустройството, София, Авангард Прима, 2013
4. **Ковачев, А.** Градоустройство – част 2. Актуални проблеми на съвременното градоустройство, София, Авангард Прима, 2013
5. **Никифоров, И.** Градоустройство. Част 1. Селища и селищни елементи, София, УАСГ - УИК, 2000
6. **Никифоров, И.** Градоустройство. Част 2. Улици и площади, София, УАСГ - УИК, 2002
7. **Никифоров, И.** Градоустройство. Част 4. Централни зони, София, УАСГ - УИК, 2000
8. **Никифоров, И. и М. Никифорова,** Градоустройството на България през XIX и XX век в контекста на европейското, София, УАСГ, 2016
9. **Сотирова, П.** Градска мобилност и транспортна инфраструктура, УАСГ, София, 2018
10. **Тонев, Л. и др.** Градоустройство, София. 1971
11. **Тонев, Л.** Градът през вековете, София. 1995
12. **Търсанков, Й. и В. Иванов.** Проект за малко селище – ръководство за проектиране, УАСГ, София, 2001

Нормативни документи:

- **Конституция на Република България,** Обн. ДВ. бр.56 от 13 Юли 1991г.
- **Закон за административно-териториалното устройство на Република България,** Обн. ДВ. бр.63 от 14 Юли 1995г., ... изм. ДВ. бр.57 от 22 Юли 2016г.
- **Закон за местно самоуправление и местна администрация,** Обн. ДВ. бр.77 от 17 Септември 1991г, ... доп. ДВ. бр.9 от 26 Януари 2017г
- **Закон за регионалното развитие,** Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г.
- **Закон за кадастъра и имотния регистър,** от 01.01.2001г., ОБН. в ДВ, бр. 34 от 25.04.2000г., ИЗМ. в ДВ, бр. 27 от 5.04.2016г.
- **Закон за устройство на територията,** от 31.03.2001г., ОБН. в ДВ, бр. 1 от 2.01.2001г., ИЗМ. в ДВ, бр. 15 от 23.02.2016г.
- **Наредба №7** за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, от 22.12.2003 г., ОБН. В ДВ, бр. 3 от 2004 г.; изм., бр. 10, 11 и 51 от 2005 г.
- **Наредба №8** за обема и съдържанието на устройствените планове, от 1.08.2001г., ОБН. в ДВ, бр. 57 от 26.06.2001г., ИЗМ. в ДВ, бр. 11 от 10.02.2015г.
- **Наредба №2** за планиране и проектиране на комуникационно-транспортни системи на урбанизираните територии. Обн. ДВ бр.86 от 2004, **изм. и доп. ДВ. бр.33 от 25 Април 2017г.**

Интернет сайтове:

- https://europa.eu/european-union/topics/regional-policy_bg
- http://ec.europa.eu/regional_policy/bg/